

ЮВІЛЕЇ

До 95-річчя від дня народження академіка Володимира Васильовича ПАНАСЮКА

Володимир Васильович Панасюк – український учений зі світовим іменем у галузі механіки матеріалів, матеріалознавства та міцності конструкцій, академік Національної академії наук України, доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат державних премій СРСР та України.

Народився 27 лютого 1926 р. в с. Красне на Холмщині (тепер Республіка Польща). Після закінчення у 1951 р. фізико-математичного факультету Львівського державного університету імені Івана Франка працює у Фізико-механічному інституті Національної академії наук України (до 1964 р. – Інститут машинознавства та автоматики АН УРСР), в якому пройшов шлях аспіранта, молодшого і старшого наукового співробітника, вченого секретаря, завідувача лабораторії, завідувача відділу. З 1971 по 2014 рр. – директор цього Інституту. В 1972 р. його обрано член-кореспондентом, а в 1978 р. – академіком НАН України. З 2015 р. Володимир Васильович почесний директор Інституту.

Наукова діяльність вченого присвячена розв'язанню задач фізики і механіки руйнування та міцності матеріалів, розробленню теорії руйнування тіл з тріщинами, контактним задачам теорії пружності, фізико-хімічної механіки матеріалів тощо. Він запропонував нові оригінальні теоретичні концепції та моделі для вирішення питань граничної рівноваги пружно-пластичних деформівних тіл з тріщинами, нові підходи для розв'язання задач математичної теорії тріщин для багатозв'язних областей, сформулював принципово нову модель впливу корозивного середовища та водню на ріст тріщин у металах, розробив експериментальні методи встановлення характеристик тріщиностійкості матеріалів. За його участю

вперше в СРСР підготовлено відповідні стандарти для визначення тріщиностійкості матеріалів. В. В. Панасюк у 1959–1960 рр. сформулював новий деформаційний критерій (δ_c -модель) для встановлення гранично-рівноважного стану пружно-пластичних тіл з тріщинами, які знаходяться під навантаженням. Це стало новим важливим узагальненням існуючих підходів оцінювання міцності квазікрихких тіл з тріщинами.

Основні наукові результати вченого висвітлено у понад 600 публікаціях, у тому числі в 25 монографіях, серед яких перша в Східній Європі з проблем механіки граничної рівноваги твердих деформівних тіл з тріщинами. Ці праці, а також його почесна лекція на 8-й Міжнародній конференції з механіки руйнування в Києві та інші наукові результати є вагомим внеском у розвиток та утвердження механіки руйнування матеріалів як напрямку в науці про матеріали та цілісність конструкцій.

Особливої уваги заслуговує видання під його керівництвом енциклопедичного п'ятнадцятитомного довідника-монографії “Механіка руйнування і міцність матеріалів” (1988–2015 рр.). Ця колективна праця стала важливою віхою у розвитку науки про матеріали та їх міцність.

Професор В. В. Панасюк створив свою школу з механіки руйнування і матеріалознавства, підготував 20 докторів і 43 кандидати наук. Приділяє велику увагу вихованню молоді.

Значний його внесок у розбудову Фізико-механічного інституту, організацію на його базі науково-технічного комплексу “НТК ФМІ НАН України”, створення унікального лабораторного комплексу “Протон” для дослідження впливу водню за високих тисків і температур на поведінку конструкційних матеріалів, Шацької експериментальної бази, державних інженерних центрів “Львівантикор” і “Техно-Ресурс”, корпорації “Енергоресурс-Інвест” та інших науково-виробничих структур, які сприяли впровадженню в народне господарство наукових розробок Інституту.

В. В. Панасюк очолював український національний організаційний комітет 8-ої Міжнародної конференції з механіки руйнування матеріалів у Києві (1993 р.), є одним зі засновників українсько-польсько-німецьких Літніх шкіл для молодих науковців (1995 р.). Очолює науково-технічну раду з фізико-хімічної механіки матеріалів, був головним редактором журналу “Фізико-хімічна механіка матеріалів”, членом редколегії міжнародного журналу “Fatigue and Fracture of Engineering Materials and Structures” (1984–2007 рр.) та багатьох інших наукових видань.

В. В. Панасюк відзначений медаллю А. А. Гріффітса – найвищою нагородою Європейського товариства з цілісності конструкцій (ESIS), удостоєний почесного титулу “Doctor Honoris Causa” Вроцлавської політехніки (Польща, 1988 р.), Національного університету “Львівська політехніка” (2007 р.), а також Національних університетів у Луцьку та Івано-Франківську. Володимир Васильович – член Європейської академії наук, Наукового товариства імені Тараса Шевченка, Національних комітетів з теоретичної та прикладної механіки України та Росії, Європейського товариства з цілісності конструкцій та інших міжнародних організацій. Упродовж 1991–2003 рр. – президент Львівського крайового товариства “Рідна школа”.

Він відзначений багатьма державними нагородами СРСР і України. Удостоєний премій О. М. Динника, Є. О. Патона і Г. В. Карпенка Академії наук України, диплома почесного члена Грецького товариства з механіки руйнування.

Колектив Фізико-механічного інституту, редакція журналу “Фізико-хімічна механіка матеріалів”, колеги та наукова громадськість щиро вітають Володимира Васильовича Панасюка з ювілеєм і бажають йому здоров'я, благополуччя та успіхів у подальшій праці на благо науки та Української держави.